

GENUL LIRIC. GENUL EPIC. GENUL DRAMATIC.

GENUL LIRIC	GENUL EPIC	GENUL DRAMATIC
<p>Își explică numele prin faptul că la vechii greci poezia era acompaniată de liră, instrument păstrat din ritualurile sacre apolinice și orifice. Emoția este exprimată necenzurat, <i>direct</i>, sincer, muzical, emoționant.</p>	<p>Prin raportare la genul liric, epicul propune ieșirea din sinele profund, devine genul <i>obiectivității</i>. Eul liric este înlocuit de un <i>narator</i> care narează o suită de evenimente memorabile din viața sa și a altora. Acesta poate fi, în funcție de modul participării sale la cele narate, intradiegetic sau extradiegetic</p>	<p>Etimologic, "drama" înseamnă acțiune, prezența unui conflict puternic antrenând personajele spre un deznodământ</p>
<p>Eul liric își exprimă <i>direct subiectivitatea</i>, emoțiile și viziunea despre lume. Opera lirică este transfigurarea subiectivă și poetică a celor mai profunde sentimente umane, uneori <i>inefabile</i>. Poetul încearcă numai, prin <i>valențele poetice</i> ale limbajului, să transpună în cuvânt o <i>interioritate absolută</i>, un <i>eu abisal</i>, nocturn, inaccesibil. Liricul înseamnă actualizarea (eternizarea) <i>emoției</i>. Liricul se definește prin <i>sincronie</i> (condensare într-un prezent al emoției a esenței lumii și a conștiinței poetice)</p>	<p>Autorul își prezintă în mod <i>indirect</i> viziunea despre lume, prin intermediul narațiunii unei acțiuni săvârșite de personaje. Există astfel un <i>timp al diegezei</i>, al acțiunii plasate în general în trecut, și un <i>timp al narațiunii</i>, actualizat într-un prezent al narațiunii. Întâmplările se ordonează într-o <i>fabula</i> (subiect), în <i>momentele subiectului</i>, fapt ce presupune o ordonare <i>valorică</i> sau <i>morală</i> a evenimentelor. Epicul înseamnă <i>diacronie</i>, înscriere în timp.</p>	<p>Autorul își prezintă <i>indirect</i> viziunea despre lume, cu intenția de a <i>moraliza</i> (comedie) sau de a emoționa până la sentimentul tragic al <i>catharsis-ului</i> - <i>purificarea sufletului prin trăirea sentimentului de milă și de spaimă în fața tragediei eroului</i> - în tragedie. Există o acțiune, dar aceasta nu este povestită de un narator, ci se desfășoară într-un <i>prezent al scenei</i> în care personajele refac sub privirea spectatorului imaginea lumii reale. Defectele, sublimul și dramatismul conștiinței umane sunt îngroșate și evidențiate pentru a trezi conștiința spectatorului.</p>
<p>Limbajul poetic este în antiteză cu limbajul uzual, fiind caracterizat de ambiguitate, polivalență semantică. Este profund conotativ și folosește tehnica echivocului și a figurilor de stil: metafora, epitetul, sinecdoca, enjambamentul, anafora, hiperbola, simbolul, etc.</p>	<p>Arta narativă se caracterizează prin diverse artificii de construcție: <i>povestirea în ramă</i>, <i>construcție circulară</i>, <i>structură in medias res</i>, <i>perspectivă narativă multiplă / perspectivă narativă unică</i>, <i>perspectivă narativă subiectivă</i> (împreună cu) sau <i>obiectivă</i> (din spate), <i>construcție dorică</i>, <i>ionică sau corintică</i>. Epicul cunoaște o multitudine de forme, de la modelul epeic homerice până la romanul modern, polifonic, poetic sau fragmentar.</p>	<p>Arta dramatică e construită pe tehnica dialogului iar autorul dispăre aproape complet, nu se mai ascunde în ipostaza vocii narrative, ci doar în scurtele didascalii ale textului dramatic. Narațiunea și descrierea sunt prezente, dar nu au rol preponderent. Se recomandă realizarea distincției: text dramatic / reprezentarea scenică a textului dramatic. Arta spectacolului este o artă sincretică în care fuzionează: textul literar, muzica, pictura, arta regizorală, dansul, arta teatrală, etc.</p>
<p>Specii literare: oda, satira, epistola, glossa, idila, rondelul, sonetul, pastelul, elegia, meditația, etc.</p>	<p>Specii literare: epeea, fabula, basmul, legenda, povestirea, nuvela, schița, romanul, poemul epic, etc.</p>	<p>Specii literare: tragedia, comedia, drama, vodevilul, drama burgheză, drama de idei, farsa tragică, etc.</p>

SPECII ALE GENULUI DRAMATIC

TRAGEDIA	COMEDIA
<p>Este cea mai veche specie literară și apare în Grecia antică. Etimologic, termenul înseamnă "cântecul țăpului" (<i>tragodia</i>), element ritualic al cultului dedicat zeului Dionysos. Primul care l-a adus în arena publică a cetății grecești este Tespis (sec. al VIII î.d.Hr.), ca un dialog între un corifeu și corul său. Prin contribuția succesivă a lui Eschil, Sofocle și Euripide, tragedia antică atinge apogeul în sec. al V-lea î.d.Hr.</p>	<p>Apare tot în Grecia antică, inaugurată de Aristofan în secolul clasic al literaturii grecești ca o parodie a tragediei. Dacă tragedia însemna ridicarea omului deasupra condiției sale prin aspirațiile și voința sa, comedia însemna întoarcerea la realitate și sanționarea moravurilor sau a defectelor umane.</p>
<p>CONFLICTUL tragic este puternic, angajând forțe inegale (destinul, societatea, prejudecățile sociale, istoria, tirania, pe de o parte, și omul și conștiința sa, pe de altă parte). În această luptă opoziția este infrangibilă iar omul este întotdeauna înfrânt. Conflictul se derulează prin intermediul SITUAȚILOR TRAGICE, capabile să înspăimânte și să trezească admirația: respectarea legilor nescrise / imperativul istoric de a respecta legile unui tiran (Antigona), încălcarea voinței zeilor (Oedip, Penteu), iubirile interzise (Romeo și Julieta, Medeea, Fedra), etc.</p>	<p>CONFLICTUL comic este unul aparent, facil, care se autodizolvă, apare întotdeauna compromisul și lupta se stinge într-o atmosferă de conciliere. Forțele angajate în conflict sunt egale, omenești și antiteza există mai ales între: esență și aparență, între ceea ce vrea personajul să fie și ceea ce este de fapt, între realitate și dorință. Conflictul comic generează SITUAȚII COMICE, care trezesc hazul și râsul prin umor, satiră și ironie nu prea adâncă: încurcăturile, triumghiul amoros, travestiurile, discursurile, confuzia, căutările în lanț, coincidența, echivocul, repetiția, etc.</p>
<p>DEZNODĂMÂNTUL este tragic întrucât omul, prăbușindu-se în moarte, este învins. Grecii asociau Destinul cu legile generale universale, ale vieții și ale moralei. MOIRA și DIKE se aflau deasupra zeilor și a omului și orice încercare de sustragere de sub incidența lor era sancționată. În acest context, omul se simțea limitat, subordonat fără drept de apel acestor instanțe absolute: ceea ce decidea Destinul se împlinea irevocabil, în ciuda tuturor tentativelor umane de a schimba cursul evenimentelor (vezi destinul lui Oedip).</p>	<p>DEZNODĂMÂNTUL comic este unul fericit și vesel, conflictul dispare, forțele antagoniste descoperă opțiuni comune și sunt predispuse pentru compromisuri pentru conservarea stării de la care s-a plecat. Finalul unei comedii nu oferă o schimbare, ci sugerează perpetuarea situației inițiale. Personajele comice par atinse de un soi ciudat de amnezie și inerție a spiritului care le face imune la satiră. Caricaturizarea lor nu trezește procese de conștiință care să le modifice esențial comportamentul.</p>
<p>PERSONAJUL tragic este un erou care luptă până la moarte apărând valorile conștiinței umane: libertatea, dreptatea, frumusețea, binele și liberul arbitru. El se află, prin puterea conștiinței sale, în ipostaza unui revoltat împotriva unei ordini infrangibile. Deși știe acest lucru, el preferă să încalce norma pe care o consideră limitativă. El se confruntă permanent și liber cu limita sa și prin aceasta el săvârșește un hybris și poartă o vină (hamartia) pe care o ispășește prin moarte, după voința zeului. Personajul tragic este un idealist incurabil care își apără idealurile până la capăt. El poate fi nimic, dar valorile pentru care a luptat au învins, revelând semenilor splendorile conștiinței omenești și ale acțiunilor sale.</p>	<p>PERSONAJUL comic este un tip uman întrucupând defecte eterne ale sufletului omenesc: avariția, naivitatea și idealismul, fanfaronada, autoiluzionarea, prostia, prostia îngâmfată, naivitatea ușor de păcălit, etc. Intenția comediei este de a face vizibile caricatura, impostura, falsul și incoerența din viața morală a individului și a societății. De aceea comicul are o evidentă INTENȚIE MORALIZATOARE și nu vizează defectele fizice sau înnăscute. Ea nu încearcă să culpabilizeze decât deformarea spiritului, ființele care nu-și cunosc adevărata măsură. Personajul comic este o sumă de defecte omenești ce trebuiesc îndreptate prin sancționare publică. Prin comedie, teatrul își impune funcția educativă și contribuie la îndreptarea moravurilor sociale.</p>
<p>Prin toate acestea, tragedia propune starea de CATHARSIS, termen definit de Platon și Aristotel la începutul demersului teoretizării tragediei,</p>	<p>Pentru a face mai evidente aceste defecte omenești, comedia apelează la diversele TIPURI DE COMIC: comicul de limbaj (deformarea cuvintelor,</p>

<p>continuat ulterior de toți esteticienii moderni. Termenul definește o stare complexă pe care o trăiește orice spectator al tragediei. El va fi adânc emoționat de destinul tragic al personajului, de moartea sa datorată unei vini tragice, unei hamartia și unui hybris pe care eroul și le asumă. Sentimentele dominante sunt admirația și spaima care purifică și trezesc conștiința spectatorului, îndemnându-l la o reflecție personală asupra destinului său în lume, asupra valorilor morale ale umanității și ale sufletului său pasional. Catharsis-ul asociază concepte și valori ca SUBLIMUL, TRAGICUL, vina tragică sau limita existențială, toate având dense semnificații filosofice.</p>	<p>nonsensul, pronunția greșită, etimologia populară, lipsa de proprietate a cuvintelor, contradicția în termeni, asociații incompatibile, truismele - adevărurile evidente, expresii tautologice, construcții prolixе și incoerente, ticurile verbale), comicul de caractere (prezentarea unor tipuri omenești care provoacă râsul: prostul orgolios, mincinosul, avarul, îngâmfatul, încornoratul naiv, politicianul incompetent), comicul de situații sau comicul de nume (Farfuridi, Brânzovenescu, Pristanda, Agamiță Dandanache, toate având conotații comice și caricaturale).</p>
<p>EXEMPLE DE TRAGEDII: Eschil, <u>Prometeu</u>, <u>Orestia</u>; Sofocle, <u>Antigona</u>, <u>Oedip rege</u>; Euripide, <u>Bacantele</u>, <u>Medeea</u>; Shakespeare: <u>Regele Lear</u>, <u>Romeo și Julieta</u>, <u>Hamlet</u>. Corneille, <u>Cidul</u>; Horațiu; Racine, <u>Fedra</u>, <u>Andromaca</u>;</p>	<p>EXEMPLE DE COMEDII: Aristofan, <u>Broaștele</u>, <u>Păsările</u>; Plaut, <u>Ulcica</u>, <u>Soldatul fanfaron</u>; W. Shakespeare, <u>Cum vă place</u>, <u>Visul unei nopți de vară</u>; Moliere, <u>Tartuffe</u>, <u>Avarul</u>; N.V.Gogol, <u>Revizorul</u>; G.B.Shaw, <u>Pygmalion</u>; P.Beaumarchais, <u>Nunta lui Figaro</u>, I.L.Caragiale, <u>O scrisoare pierdută</u>;</p>

